

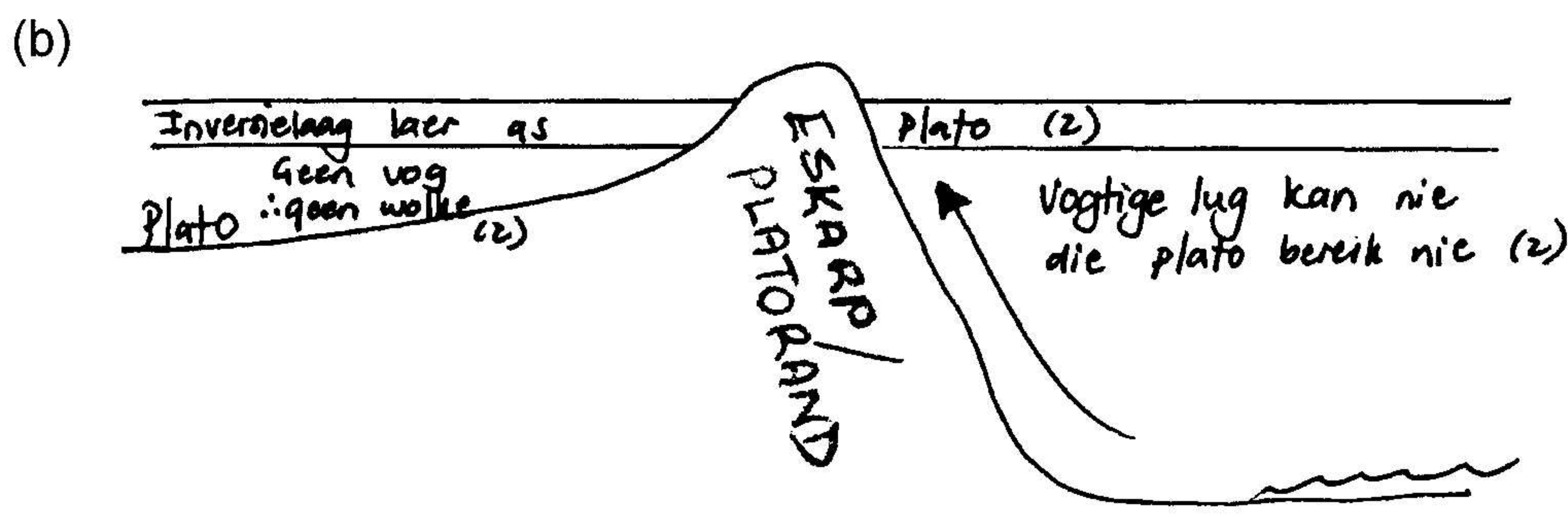
**GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN**

**AARDRYKSKUNDE HG
(Eerste Vraestel: Teorie)**

Possible Answers March 2006

VRAAG 1

- 1.1.1 (a) Winter (1) (1)
- (b) Middelbreedtesikloon by Kaapstad (1)
Skoon lug oor binneland (1)
Betrokke langs suid-weskus (1)
Goed ontwikkelde hoogdrukstelsel oor die land (1) [Enige 2] (2)
- 1.1.2
	Kaapstad	Nelspruit	
(a)	reën	Geen (1)	(1)
(b)	betrokke 8/8 of 100%	mooiweer 0/8 (1)	(1)
(c)	11° C	29° C (1)	(1)
- 1.1.3 (a) Middelbreedtesikloon (2) / Volwasse stadium (1) 1x2=(2)
- (b) Warmsektorstadium / volwasse stadium (2) 1x2=(2)
- (c) Temperatuur verlaag (2)
Toename in lugdruk (2)
Toename in wolkbedekking (2)
Neerslag sal voorkom (2)
Voggehalte sal afneem (2)
Windrigting sal verander (2)
Krimping sal plaasvind (2) [Enige 3] 3x2=(6)
- (d) Koue lug kom agter die front voor (2)
Koue lug is swaar en dig (2)
Die warm lug word deur die koue lug gedwing om te styg en kondensasie vind dan plaas (2)
Koue lug het 'n laer voghouvermoë. (2)
Kloksgewyse sirkulasie rondom 'n laagdruk in die suidelike halfrond (2)
[Enige 3 – moet verwys na antwoord hierbo] 3x2=(6)
- 1.1.4 (a) C – Suid-Atlantiese / St. Helena HD. (1)
D – Suid-Indiese / Mauritius HD. (1)
E – Kalahari HD. (1) (3)

3x2=(6)

- 1.2.1 Die totale oppervlakte deur die rivier (1) en sy sytakke gedreineer (1)
Die totale gebied waarvandaan 'n rivier en sy sytakke hulle water ontvang.
[BEGRIP] (2)
- 1.2.2 Dendrities (1) (1)
- 1.2.3 (a) 3 (2)
- (b) Die stroomorde sal toeneem. (2)
Hoër reënval lei tot die ontstaan van meer eerste-orde strome. (2) 2x2=(4)
- (c) Dreineerdigheid sal toeneem. (2)
Meer strome sal vorm om die dreineerbekken te bedek. (2) 2x2=(4)
- 1.2.4 (a) 1 – roofelmsboog (1)
2 – windsaal (1)
3 – verarmde stroom (1) / beroofde stroom (1) / onthoofde stroom (1)
4 – rowende stroom (1)
5 – geroofde stroom (1) (5)
- (b) terugwaartse erosie / terugkerwing (2) 1x2=(2)
- (c) Rivier 3: minder water (2)
minder erosie (2)
water is geroof deur rivier 4 (2) [Enige 2]
- Rivier 4: meer water (2)
meer erosie (2)
Water van rivier 5 is bygevoeg (2) [Enige 2] 4x2=(8)
- (d) Rivier 4 (2) 1x2=(2)
- (e) 'n Toename in die volume water maak die rivier meer energiek en
afwaartse erosie sal plaasvind (2) 1x2=(2)
- 1.3.1 'n Dwarsdeursnit deur die grond (1) wat die verskillende grondprofiel toon. (1)
[BEGRIP] (2)
- 1.3.2 1 – A horison (1)
2 – B horison (1)
3 – C horison (1) (3)
- 1.3.3 (a) Die A-horison is verlaag / het dunner geword. (2) 1x2=(2)
- (b) Nie meer plantwortels om die grond te anker nie. (2)
Water spoel die bogrond nou maklik weg. (2) 2x2=(4)
- 1.3.4 Bewaring van die natuurlike prag van die omgewing (2)
Bewaring van die habitat van organismes (2)
Bewaring van voedselbronne van organismes (2)
Verseker biodiversiteit (2)
Bewaring van die ekosisteem (2)
Beskerming teen gronderosie (2)
Mediese waardes van plante (2) [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)

VRAAG 2

- 2.1.1 (a) Tropiese sikloon (1) (1)
- (b) Geronde spasiëring van isobare (1)
 Simbool wat die oog toon (1)
 Naam (Fodah) (Enige 2) (2)
- (c) 18° - 20° S (1) (1)
- (d) Ja (1) (1)
- (e) Ontstaan tussen 5° - 20° suid van die ewenaar en kan tot sover as 30°S beweeg. (2) 1x2=(2)
- 2.1.2 (a) 5 (2) 1x2=(2)
- (b) Word alfabeties benoem – F is die 6e letter van die alfabet m.a.w. dit is die sesde sikloon seisoen (2) 1x2=(2)
- (c) 21 Januarie – groei / ontwikkeling (2)
 23 Januarie – volwasse stadium (2)
 26 Januarie – ontbindingstadium (2) 3x2=(6)
- (d) 21 Januarie – lugdruk 1 000 hPa – oog nog nie ontwikkel nie (2)
 23 Januarie – lugdruk heelwat laer as 1 000 hPa (2) – 992 hPa (2)
 26 Januarie – lugdruk weer hoër as 1 000 hPa (2) / 1 004 hPa
 ooswaarts teruggedraai (2)
 verder as 30°S (2) (Enige 1) 3x2=(6)
- (e) Het na hoër breedtes beweeg (2)
 Oseaanwater kouer hier (2)
 Min verdamping en latente hitte om die stelsel aan te dryf. (2) 3x2=(6)
- 2.1.3 Dorpies verwoes (2)
 Infrastrukture (paaie, brûe, kraglyne) verwoes (2)
 Skade aan persoonlike eiendom (2)
 Bewerkte lande verwoes (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- 2.2.1 (a) Homoklinale rûe (1) (1)
- (b) Cuesta (1)
 Skerprugbult (1) (2)
- (c) 1 – duikhelling (1)
 2 – eskarphang (1) (2)
- (d) 1 – geleidelik (1)
 2 – steil (1) (2)
- 2.2.2 (a) Weerstandbiedend (1) (1)
- (b) Het nie weggeërodeer nie / staan uit bo die landskap. (2) 1x2=(2)
- (c) Na die westekant / in die rigting van die duikhelling (2) 1x2=(2)

- (d) Lae duik in die westelike rigting (2)
 Eskarphelling is steil – meer erosie hier (2)
 Rûe skuif in dieselfde rigting waarin dit gekantel is. (2) (Enige 2) 2x2=(4)
- (e) Die tempo waarteen die rûe afplat, (2) is dieselfde tempo as waarteen die vallei erodeer (2) 2x2=(4)
- 2.2.3 (a) Magaliesberg (2) 1x2=(2)
- (b) Die rivier vloei oor ouer rotslae, wat blootgestel is deur die erosie van die boonste lae. (2) 1x2=(2)
- (c) Oor 'n lang tydperk word die oppervlakte van die landskap weggeërodeer. (2)
 Die rivier bereik dan ouer, onderliggende rots (2)
 Die rivier behou sy roete en word nie beïnvloed deur die ouer strukture nie. (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- 2.3.1 'n Ineengeskakelde (1) reeks van voedselkettings (1) [Begrip] (2)
- 2.3.2 'n Voedselketting toon die vloei van energie slegs van een organisme na 'n ander, (1) terwyl 'n voedselweb verskeie moontlike rigtings van energievloei toon. (1) [Begrip] (2)
- 2.3.3 Die son (1) (1)
- 2.3.4 Sonlig verander lae kwaliteitenergie (koolstofdiksied) na hoë kwaliteit energie (koolhidrate) tydens fotosintese. (2)
 Sonlig is nodig vir fotosintese om voedsel te verskaf. (2)
 Wanneer die vlakke van inkomende sonlig verander, sal die stabiliteit van die ekosisteem ook verander (2) [Begrip] 2x2=(4)
- 2.3.5 Daar sal meer herbivore wees (2)
 Produsente / plantegroei sal afneem (2)
 Gronderosie / woestynvorming sal intree. (2)
 Uiteindelik sal daar minder kos vir die herbivore wees en hulle getalle sal afneem. [Enige 3] 3x2=(6)
- 2.3.6 Die mens het die voedselketting onderbreek deur een van die skakels te verwyder. (2)
 Die misbruik van gifstowwe kan voedselkettings vernietig (2)
 Kalsifikasie deur besproeiing veroorsaak dat voedingstowwe onbereikbaar vir plante is (2)
 Ontbossing vernietig ekosisteme. (2)
 Besoedeling van land, lug en water vernietig ekosisteme (2)
 Wildspesies sterf uit as hulle natuurlike habitat versteur word (2)
 Uitheemse plante versteur die ekosisteem (2)
 Bevolkingsgroei plaas ekstra druk op 'n omgewing (2)
 [Enige 2 – aanvaar ook ander] 2x2=(4)

VRAAG 3

- 3.1.1 (a) Primêre aktiwiteite / boerdery word getoon (1) (1)
- (b) Gekern / kompak (1) (1)
- (c) Hutte is almal naby mekaar (1) (1)
- (d) Kan nie eie besluite neem nie. (2)
 Meganisasie kan nie geïmplementeer word nie (2)
 Bly nie by die plek waar jy werk nie (2)
 Nie eie plaas nie (2)
 Tydrowend om heen-en-weer te ry. (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- (e) Naby mekaar vir sosiale kontak (2)
 Veiligheid (2) [Enige 1 – aanvaar ander] 1x2=(2)
- (f) Riviere (2)
 Bome / boumateriaal / brandstof (2)
 Vrugbare grond (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- 3.1.2 (a) Skool om kinders te onderrig (2)
 Kliniek / hospitaal om na siektes om te sien (2)
 Winkels wat basiese goedere verkoop, sodat mense nie ver hoef te reis nie. (2)
 Voorsiening van lopende water om siektes te voorkom (2)
 Voorsiening van elektrisiteit om brande en lugbesoedeling te voorkom (2)
 Voorsiening van basiese rioleringsfasiliteite om higiëne te verseker (2)
 [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- (b) Verander na kommersiële boerdery (2)
 Leer jong boere (2) / Lei jong boere op (2)
 Stel moderne boerderymetodes bekend (2)
 Stel metodes in om gronderosie te verhoed. (2)
 Vind 'n mark waar produkte verkoop kan word. (2)
 [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- (c) Droogtes (2)
 Vloede (2)
 Onvrugbare grond (2)
 Te veel mense in die gebied (2)
 Lae produktiwiteit (2)
 Lae inkomste (2)
 Tekort aan dienste (2) [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- 3.2.1 (a) Residensieel (1)
 Oop ruimte (1) (2)
- (b) Residensieel (1) (1)

- (c) Die grondwaardes in die kern van die SSK is baie hoog (2)
 Groot gebiede word benodig vir hierdie tipe grondgebruike (2)
 Groot gebouedigheid laat nie hierdie funksies toe om te bestaan nie. (2)
 SSK word hoofsaaklik beslaan deur handelsfunksies (2)
 [Enige 3 – aanvaar ander] (3)
- (d) Lae-inkomste behuising word in dié sone aangetref (2)
 Oorspronklike residensiële sone van die stad. (2)
 Laat mense toe om naby hulle werkplek te woon (2)
 Bespaar op reiskostes (2) [Enige 3 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- 3.2.2 (a) 85% (1) (1)
- (b) Hoogste persentasie in SSK (1)
 Laagste persentasie in rigting van buiterand (1)
 Geringe toename in persentasie na buiterand van die stad. (1) (3)
- (c) SSK is toeganklikste (2)
 Sentrale ligging vergroot invloedssfeer (2)
 Minder winkels en kantore nader aan randsones omdat gebiede nie altyd verkies word nie, a.g.v. vervalsones. (2)
 Voorstede minder toeganklik (2)
 Geringe toename na die buiterand van die stad, a.g.v. die toename in winkelsentrums. (2) [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- (d) Kommersiële desentralisasie (2) 1x2=(2)
- (e) SSK word gekenmerk deur: misdaad (2)
 lugbesoedeling (2)
 geraasbesoedeling (2)
 opeenhoping (2)
 geen oop ruimtes (2)
 geen parkering (2)
 hoë huurkoste (2)
 [Mag ook verwys na positiewe aspekte in die voorstede]
 [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- 3.2.3 (a) 15% (1) (1)
- (b) Lig (1) (1)
- (c) Produseer dikwels bederfbare produkte. (2)
 Moet naby verbruikers wees (2)
 Spaar op vervoerkoste (2)
 Benodig klein spasie en spaar dus op huurkoste (2)
 Nie negatiewe effekte soos besoedeling (2) [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- 3.2.4 (a) Die gebied wat die stad omring en waar landelike en stedelike funksies gemeng voorkom. (2) [Begrip] (2)
- (b) Kwekerie (1) Ontspanningsparke (1) resiesbane (1) inryteaters (1)
 begraafplase (1) rioolaanlegte (1) lughawens (1)
 [Enige 2 – aanvaar ander] (2)

- (c) Hierdie funksies het groot oppervlaktes nodig (2)
Die grond is baie goedkoper hier / bekostigbaar buite die stad (2) 2x2=(4)
- (d) Landelike atmosfeer (2)
Stil / Vreedsaam (2)
Min / geen besoedeling (2)
Minder verkeer (2)
Mooi natuurskoon (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)

[80]

VRAAG 4

- 4.1.1 (a) Geïsoleerd / verspreid (1) (1)
- (b) Alleenstaande plaasopstal / ver van ander nedersettings (1) (1)
- 4.1.2 (a) Woon naby werksplek (2)
 Op eie plaas (2)
 Woon op een aaneenlopende stuk grond (2)
 Bespaar op reiskostes en -tyd (2)
 Kan meganisasie toepas (2)
 Kan metodes toepas om gronderosie te verminder (2)
 Kan eie besluite neem (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- (b) Nie gereelde sosiale kontak. (2)
 Onveilig (2) [Enige 1 – aanvaar ander] 1x2=(2)
- 4.1.3 Kommersieel: Boer met die oog op 'n hoë opbrengs om wins te maak. [Begrip]
- Bestaansboerdery: Boer slegs om in gesin se eie behoeftes te voorsien – geen winsbejag. (2) [Begrip] 2x2=(4)
- 4.1.4 (a) Meer werksgeleenthede (2)
 Groter inkomste (2)
 Hoër lewenstandaard (2)
 Beter dienste (2)
 Meer ontspanningsgeriewe (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- (b) Minder werksgeleenthede beskikbaar (2)
 Onvoldoende behuising – plakkerskampe ontwikkel (2)
 Infrastruktuur (paaie, riolering, ens.) raak onvoldoende vir groeiende bevolkingsgetalle (2)
 Misdaad neem toe (2)
 Omgewingsbesoedeling rondom stede (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- 4.1.5 (a) Heropbou (1) en Ontwikkelings- (1) program (1) (3)
- (b) Inwoners hoef nie ver afstande na gesondheidsdienste in stad te reis nie. (2)
 Beter sorg kan verskaf word aan landelike inwoners. (2)
 Siektes / infeksies sal afneem (2)
 Inwoners kan opgevoed word om gesonder lewenstyle te hê (2)
 [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- (c) Inwoners kan nie gesondheidsorg bekostig nie. (2)
 As gevolg van ontoeganklikheid kan dit moeilik wees om plek van nodige toerusting te voorsien. (2)
 Afgeleëndheid maak voortdurende kontrole en nasorg moeilik. (2)
 Invloed van tradisionele genesing kan mense verhinder om van moderne fasiliteite gebruik te maak. (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)

- (d) Lopende water (2)
 Elektrisiteit (2)
 Behoorlike sanitasie (2)
 Vullisverwydering (2)
 Opgradering van paaie (2)
 Skole (2)
 Winkels wat daaglikse benodigdhede verkoop (2).
 [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- 4.1.6 (a) 'n Onbeplande woongebied,(1) sonder enige formele dienste (1)
 Bestaan uit nie-permanente strukture (1) [Begrip] (2)
- (b) Mense wat van landelike gebiede (of van ander lande) na stede
 stroom en nie werk kry nie. (2)
 Mense wat nie behuising in formele gebiede kan bekostig nie. (2) 2x2=(4)
- (c) Naby aan fabriek / werkverskaffing (2)
 Bespaar op reiskoste (2)
 Na aan openbare vervoer / treinspoor (2)
 Gebied was nie gebruik vir enige ander doeleindes (2)
 Naby aan 'n rivier vir water (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- (d) Rivier word gebruik vir was- en sanitasiedoeleindes (2)
 Rivier raak besoedeld (2)
 Uitbreek van siektes (2)
 Duur om skoon te maak (2) [Enige 2 – aanvaar ander] 2x2=(4)
- 4.2.1 (a) Die groei van stedelike bevolking (1) met of sonder verstedeliking (1)
 [Begrip] (2)
- (b) Die ruimtelike uitbreiding van die stad (1) die gebied onder bebouing
 neem toe. (1) [Begrip] (2)
- 4.2.2 (a) Die persentasie van die totale bevolking van 'n land (1) wat in stedelike
 gebiede woon (1) [Begrip] (2)
- (b) Die persentasie wat die stedelike inwoners (1) van jaar tot jaar
 toeneem. (1) [Begrip] (2)
- 4.2.3 (a) Funksies wat hier geleë is as gevolg van die toeganklikheid van die
 gebied omdat baie vervoerroetes hier kruis (2)
 'n Groot verskeidenheid funksies is hier dig bymekaar geleë. (2)
 [Begrip] 1x2=(2)
- (b) K (2) 1x2=(2)
- (c) Toeganklik, omdat hoofpaaie hier ontmoet. (2)
 In hoërinkomste-gebied (2) 2x2=(4)
- (d) Minder opeenhopings as in die middestad (2)
 Minder besoedeling as in die middestad (2)
 Makliker om te bereik (2)
 Korter afstande om te reis (2)
 Minder misdaad (2)
 Aangenamer atmosfeer om inkopies te doen (2)
 [Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)

4.2.4 (a) Inkomste (1)

(1)

(b) Laer: naby aan fabriek (2)

bespaar op vervoerkostes werk toe (2)

naby aan openbare vervoer / spoorvervoer (2) [Enige 2]

Hoër: weg van die SSK (2)

kan hoër vervoerkostes bekostig (2)

weg van fabriek (2)

teenoorgestelde kant van die stad as die lae-inkomste

gebied (2) [Enige 2]

4x2=(8)

[80]

VRAAG 5

- 5.1.1 Johannesburg (1) (1)
- 5.1.2 Limpopo (1)
Noord-wes (1)
Vrystaat (1)
Mpumalanga (1) (4)
- 5.1.3 Vaal (1)
- 5.2.1 (a) Verskil tussen die daaglikse maksimum en minimumtemperatuur (2)
Elke dag s'n bymekaargetel en dan deur die aantal dae in die maand gedeel. (2) 2x2=(4)
- (b) Julie (2) 1x2=(2)
- (c) Dae redelik warm (2)
Land vinnig verhit in die dag (2)
Nagte baie koud (2)
Verloor hitte vinnig vanweë uitstraling (2)
Lug is baie droog, daarom groot temp. uiterstes (2)
Min wolke, dus baie insolasie in die dag en baie radiasie in die nag. (2) 2x2=(4)
- 5.2.2 (a) Elke dag se reënval word gemeet en dan bymekaar getel (2) 1x2=(2)
- (b) Lug is warm en vogtig in Januarie (2)
Invloei van vogtige lug vanaf Indiese Oseaan (2)
Warm lug styg, koel af en kondenseer en vorm neerslag
In Julie is lug droër a.g.v. Kalahari HD (2)
Dus minder kondensasie en reën. (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- (c) Konveksiereën / donderstorms (2) 1x2=(2)
- (d) Groot volumes water maak die grond maklik los om weg te spoel (2)
Hael kom dikwels voor en spoel grond weg / erosie (2)
Infiltrasietempo is laag, dus meer oppervlaktevloei om grond weg te spoel. (2) [Enige 1] 1x2=(2)
- 5.2.3 (a) Hernieubaar (2) 1x2=(2)
- (b) Natuurlike plantegroei is ten koste van stedelike uitbreiding vernietig (2)
Mynbou skend die oppervlakte omdat plantegroei vernietig word (2)
Gronderosie vind plaas en plantegroei kan nie weer in nie gebiede groei nie (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- (c) Vestig natuurbewaringsgebiede (2)
Herbeplant gebiede met inheemse plantegroei (2)
Beperk die gebiede wat vir stedelike uitbreiding gebruik word. (2)
Moedig myne aan om gebiede te herbeplant indien die mynbou stop (2) [Enige 2] 2x2=(4)

- 5.3.1 (a) $\frac{\text{Aantal mense}}{\text{Oppervlakte}} = \frac{9\,200\,000}{17010\text{ km}^2}$ (2)
(1)
 $= 540,8 \text{ mense / km}^2$ (1) (4)
- 5.3.2 (a) Nie genoeg werk vir almal (2) 1x2=(2)
- (b) Toename in lug-, water-, en omgewingsbesoedeling (2) 1x2=(2)
- (c) Nie genoeg behuising vir almal nie (2)
Voorsiening van lae-kostebehuising (2)
Lei tot ontstaan van informele behuising (2) [Enige 1] 1x2=(2)
- (d) Druk op watervoorrade (2)
Noodsaaklikheid van alternatiewe wateroordragkemas (2) [Enige 1] 1x2=(2)
- 5.4.1 Primêre (1) (1)
- 5.4.2 Toevoeging van tegniese vaardigheid (2)
Ontstaan van dorpe (2)
Voorsien grondstowwe aan fabriek (2)
Inkomste uit uitvoer (2)
Voorsien werk (2)
Lei tot ontwikkeling van infrastruktuur (spoorlyne / pyplyne / hawens)
[Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- 5.4.3 Te veel grondstowwe word onverwerk uitgevoer (2)
Ongeskoolde arbeiders moet opgelei word (2)
Ongelukke en siektes benadeel produksie (2)
Minerale is 'n uitputbare grondstof – aktiwiteite dus slegs tydelik (2)
[Enige 3 – aanvaar ander] 3x2=(6)
- 5.5.1 Pretoria Witwatersrand Vereeniging (1) (1)
- 5.5.2 Besikbaarheid van grondstowwe – mynbou en landbou (1)
Beskikbare mark (1)
Doeltreffende vervoernetwerk (1)
Groot arbeidsmag (1)
Voldoende watervoorsiening (2)
Besikbaarheid van elektrisiteit (2) [Enige 2 – aanvaar ander] (2)
- 5.5.3 Yster en staal (1)
Chemiese (1)
Motormonteerdery (1) [Enige 2] (2)
- 5.5.4 Afwesigheid van werk sal toeneem (2)
Verlies aan inkomste (2)
Arbeidsmag sal verminder soos wat sterftes toeneem (2)
Ouderdomstruktuur sal verander, omdat dit meesal jeugdiges is wat die siekte opdoen (2) [Enige 2] 2x2=(4)

- 5.6.1 BNP – Bruto Nasionale Produk / Totale waarde van alle goedere en dienste gelewer deur Suid-Afrikaners in een jaar (2)
BBP – Bruto Binnelandse Produk / Totale waarde van alle goedere en dienste gelewer binne die grense van een land in een jaar. (2) 2x2=(4)
- 5.6.2 Arbeidsmag sal afneem, so produksie sal afneem. (2)
Bydrae tot BBP sal afneem (2)
Aantal goedere en dienste sal verminder (2)
Koste van produksie sal toeneem, wat beteken die winste sal afneem (2)
[Enige 2] 2x2=(4)
[80]

VRAAG 6

- 6.1.1 Redelik plat (1), hoogliggende gebied (1) [Begrip] (2)
- 6.1.2 (a) Lesotho (1) (1)
- (b) Oos-Kaap (1)
KwaZulu-Natal (1)
Mpumalanga (1)
Limpopo (1) [Enige 3] (3)
- 6.2.1 Waterskeiding: Hoogliggende gebied wat die afloop van aanliggende riviere van mekaar skei. (2)
Oorsprong: Ontstaan / begin van 'n rivier (2) 2x2=(4)
- 6.2.2 (a) Suid / Suidoos / Oos (2) 1x2=(2)
- (b) Indiese Oseaan (2) 1x2=(2)
- (c) Weswaarts (2) 1x2=(2)
- (d) Atlantiese Oseaan (2) 1x2=(2)
- 6.2.3
	Kusriviere	Platoriviere
Lengte
(lank / kort)	Kort (1)	Lank (1)
Snelheid
(Hoog / laag)	Hoog (1)	Laag (1)
Erosietempo
(Hoog / Laag)	Hoog (1)	Laag (1)
- (6)
- 6.3.1 Lesotho Hoogland Wateroordragskema / waterprojek (2) 1x2=(2)
- 6.3.2 Toenemende vraag na water vanaf die PWV. (2) 1x2=(2)
- 6.3.3 (a) Meer water beskikbaar vir industrieë, huishoudelike gebruik, ens. (2) 1x2=(2)
- (b) Opwekking van elektrisiteit – selfvoorsienend (2)
Toerisme bevorder (2) 1x2=(2)
- 6.3.4 (a) Voorsiening van werksgeleenthede (2)
Verbetering van infrastruktuur (2)
Voorsiening van nuwe basiese dienste soos klinieke (2)
Meer mense het toegang tot elektrisiteit (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- (b) Mense het hulle grond verloor (2)
Werksgeleenthede nie volhoubaar, omdat konstruksie net tydelik is. (2) 2x2=(4)
- 6.3.5 (a) Dit is 'n diens wat gelewer word. (2) 1x2=(2)
- (b) (i) Ekonomie groei, omdat toeriste geld in die land spandeer (2) 1x2=(2)
(ii) Negatiewe effek op lug-, water- en omgewingsbesoedeling (meer mense mors meer). (2) 1x2=(2)

- 6.4.1 Die doeltreffende / oordeelkundige bestuur van natuurlike hulpbronne,(1) sodat dit vir die nageslag behoue kan bly. (1) [Begrip] (2)
- 6.4.2 Om die natuurlike prag van die omgewing te bewaar (2)
Om wetenskaplike navorsing voortdurend te kan uitvoer (2)
Om genetiese diversiteit behoue te laat bly (2)
Vir ontspanningsdoeleindes (2)
Ekonomiese voordele / waarde van baie van hierdie hulpbronne (2)
Behoud van natuurlike hulpbronne (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- 6.4.3 Gronderosie: Wanbestuur van die grond en swak boerderymetodes (2)
Besoedeling: Gebrek aan basiese behoeftes veroorsaak dat water wangebruik en besoedel word. Tekort aan elektrisiteit veroorsaak lugbesoedeling a.g.v. oop vure (2)
Plantegroei wanbalans: Natuurlike plantegroei word vernietig vir brandstof, verhitting, boumateriaal (2) 3x2=(6)
- 6.4.4 (a) Die gebruik van hulpbronne (1) op so wyse dat dit vir toekomstige gebruik steeds beskikbaar sal wees. (1) [Begrip] (2)
- (b) Mense kan opgevoed word in omgewingsbewaring (2)
Voorsiening in basiese behoeftes kan verseker dat waterhulpbronne doeltreffend gebruik word (2)
Opvoeding kan help om die plantegroei nie uit te roei nie. (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- 6.5.1 Kos (1)
Skuiling (1)
Werkverskaffing (1)
Lopende water (1)
Sanitasie (1)
Opvoeding (1)
Mediese versorging (1) [Enige 3] (3)
- 6.5.2 (a) Heropbou (1)en Ontwikkelings- (1) program (1) (3)
- (b) Bou lae-kostebehuising (2)
Voorsien pyplyne vir water (2)
Voorsien elektrisiteit (2)
Voed mense op om selfvoorsienend te wees, bv. aanplant van groentetuine. (2)
Vestig skole en klinieke (2) [Enige 2] 2x2=(4)
- 6.5.3 (a) Deur uitvoere word buitelandse valuta verkry wat gebruik kan word om HOP-inisiatiewe te help finansier (2)
Buitelandse beleggings beteken dat geld die land binnekom wat gebruik kan word deur entrepreneurs in Suid-Afrika (2) 2x2=(4)
- (b) Werkverskaffing is die sleutel tot die verdienste van geld. (2)
Hierdie geld kan dan spandeer word, wat tot voordeel van die ekonomie strek. (2)
Meer werkseleenthede kan dan geskep word en meer mense kan in diens geneem word. (2) [Enige 1] 1x2= (2)

[80]